

SOSIALURIN

Prentsmiðjan á Heysbreyt
tlf. 1820

Blaðstjóri:
Torfinn Smith

Toll- og innflutningsgjældini

TAÐ HEVUR leingi verið øllum greitt, at toll- og innflutningsgjældini fóru at hækka munandi. Orsøkinar til hesar hækkingar eru so nógvar. Miljónahæddir av peningi til fiskivinnuna vórðu samtyktar fyri at loysa almenna partin av lønarmáli fiskimanna í sambandi við verkfallið, ið nú er av.

HER VÓRÐU nevndar 7 milj. kr. eyka at gjalda hjá tí almenna, men aðrar 7 milj. kr. eru neyðugar, um landskassin komandi figgiarar skal vera forur fyri at halda og gera sína skyldu. Nýggj 10 ára havnaætlan er í umbúna. Hon krevur einar 40 milj. kr. Landskassin hevur seinasta ár gildið umleið 5 milj. kr. fyri skip, ið ikki sjálvi hava verið for fyrri at gildið rentur og avdrög av lánunum. Heitt verður á lögtingið um stóran stuðul til gerð av bergholum, brúgvum, vegum og lendningum. Stór lán skuldu gjaldast m.a. lánini til hina stóru sjúkra húsbyggingin.

UMFRAMT hesi stórmál koma í rúgvuvís av øðrum málum, ið øll krevja væl av peningi. Landskassin má tí hava stórinntøkur, um hugsningur skal vera um at halda áfram við landsútbyggingini og fyrri at gera sínar fjølbroyttu skyldur á teimum mongu samfelagsøkjunum.

HITT ALMENNA hevur ikki so nógvar møguleikar í at velja, tá peningur skal fáast til vegar. Hvør einasti samfelagsborgari má verða við at taka tøkini. Høvuðskeldurnar til inntøkur hjá landskassanum eru skattur, tollur og innflutningsgjæld — ið hvussu er so leingi vit hava eina samfelagskipan, ið ikki veitir landskassanum aðrar inntøkmøguleikar.

Á HESUM sinni vórðu tað tollhækkingar og hækkingar av innflutningsgjældunum, ið komu at verða høvuðskeldurnar til nýggjar inntøkur. Ymiskir tollbólkar hava fingið gjældini hækkað, meðan innflutningsgjaldið, sum er á reiðiliga nógvum vörum, er farið upp við 5 prosent um.

ALLUR BATI BØTUR

Tað verður mangan havt á munn, hvussu illa seyður verður viðfarin.

Ti verri er hetta so, tí kundir verið bött um tað munandi, uttan nevndandi meirkostnað.

Tað ið helst verður funnist at er, hvussu illa seyður verður tuskadur, undir flutningi við skipi (bati) imillum oyggjarnar, og at seyður liggur niðurbundin í longri tíð ið hvat veður so er.

Tað er einki at undrast yvir at fólk finnist at hesum og ilskast inná menn, ið soleiðis fara um tann ómældandi skapningin. Okkurt er bött um hetta, men to langt ifrá til fulnar.

Strandfaraskipini hava mestsum alla siglingini innanoyggja, og tað skal sigast til teirra rós, ið hava við siglingina at gera, at har umborð hevur seyður tað nú hampuliga væl, undir siglingini. Skipini hava seyðakassar, ið ruma upp til átta seyðir hvør. Hesar kassar legst útyvir, um tað gerst neyðugt, tá sjógvur gongur á.

Hetta at seyður verður niðurbundin og verður liggjandi, ofta í drúga tíð, tað hoyrir ongastøðni heima í 20. öld.

Teir ið enn binda seyð soleiðis, skulu víta at teir eru einastu menn, ið hetta gera, tí tað er ongastøðni í heiminum at seyður soleiðis verður niðurbundin.

Ti betur, eru tað nógv teir flestu bondur ið hava gjørt tippi (kviggi) við rættina, til skurðeyðin.

VANI BITUR BEST

Tá seyður verður úrlatin ullini, verður tað antin skorðið ella roytt av honum. At fáa menn at nýta ullarsaks, heldur enn knív, gongur striltið.

Tað er stóri helmingurin, ið hevdur seg til knívin og hevur seyðin niðurbundnan framman fyri ser, tá hann verður úrlatin. Dugligir menn ið klippa við saks og seta seyðin niður fyri seg (uttan at binda) klippa av 3-4, meðan tann við knívinum bindir, brinir og sker av einum seyði.

Mjólksærin ið so verður niðurbundin pinist nógv, helst í lýveðri, og hendir seg, at onkur doyr.

Tað verður sagt at «tíð er pengare».

Tað hósakar ongantið betur enn í dag. Hvi nýta knív at skera av við, tá tað gongur fleiri ferðir skjótari við saks, og seyðurin einki liður ella pinist, tá hann ikki verður niðurbundin.

Hvussu aftarlaga vit standa, knív ella saks, ber fornaldarsýningin frá Grønlandi bót um. Har á sýningini er ullarsaksur í hyki (slirum) ið menn Eiriks Reyða hava nýtt, fyri 4-500 ár um síðan! — Hesin saksur er nógv líkur teimum norsku saksunum, ið komu higar í 1885.

Tað eru nú pláss í Føroyum, har ullarsaksurin er «afturútsigldur», av ravmagnssaksinum. Hesin saksur klippir uppafur skjótari, javnari og betri enn hinir. At klippa við ravmagnsorku gerst sjálvandi ikki uttan, har ið orkan rokkur. Annars hava skotar, norðmenn og danir lati gera smá ravmagnsverk, ið eru lætt og handug at flyta á pláss har eingin ravmagnsstreymur rokkur til.

ALLUR BATI BØTUR

Av hesum ið skriva er, omanfyri, kann tykjast sum litil og eingin framgongd hevur verið ið seyðabrukinur.

Men so er ikki, tibat. Vit eiga í Føroyum í dag, ein so sterkan og friskan seyðastovn, sum ongantið áður.

Tað eru ásynlig spor at siggja eftir seyðasýningarnar, ið nú hava verið í fleiri ár.

Menn eru nú nógv meiri ansnir at velja út sterkan, vælvaksnan og trivaligan seyð, til undan eldis.

T. d. á sýningini, ið var í heyst, mótti Andras Samson, hann gongur burtur á Skálatoftum, við 5 hvítum skortreyðum brunðseyðum og høvdu teir hesi mæt: 1. 79 cm og hinir fyra 80 cm um bringuna, 1. 19 cm og hinir fyra 18 cm um mjørygg.

So javnan og vælvaksnan seyð hava vit ikki funnið fyrr, um einum haga.

Til hesar seyðir fullu 4 fyrsta premiur og ein onnurpremia.

Hans á Biskupstøð átti aftur í ár stórsta lamb, ið mált er: 88 cm um bringuna og 19 cm um mjørygg, og fekk tað fyrstu premiú.

VIT EIGA FRISKAN SEYÐ

Seyðurin er frískur bæði innan og uttan. Seyðalúsin er ikki útruddað, men tað er so litið til

av henni nú, at hon ger ongan skaða. Nú serti tú ikki lúsaseyð sum fyrr, tá gjólingar og mangar ærnar við, gingu við skrúvu-sárum, frá bognum og aftur á madnar, og mangan doyðu tá várkuldin kom.

Flestir hava svimjibrunn, við avrenningsrætti, ið er tað besta, hinir (helst í langfarahaga) nýta lúsapulvur.

Tó eru ráð til nú, at gera svimjibrunn í langfarahaga hent og biliga, og skulu vit koma til tað í seinri grein.

Undirritaði skrivaði í Tingakrossi í 1927, at honum var boðið 5 krónuseðil (tað var nógv tá) fyri hvørja lús hann kundi finna á 400 om, í seyðahúsinum á Hvanneyri á Íslandi. Hann fann onga.

Tá gingu tankarnir til Føroya — !! Um tað gingi ár, so hava vit vunnið á lúsin og í mongum høgum fyri nógvum árum síðan.

Óg innan: Takk fái teir ið geva heilivág, sum nú fæst fyri allar innvortis sjúkur, sum lunga-, maga- og garna sjúkur v. m.

I næstu grein: Hvussu og hvat er hentast at gera í langfarahaga?

Sjárður Patursson,
seyðaráðgevandi.

Vit hava altíð á goymslu
alt tilfar til

blikksmíð
sanitet
hitaverk

DEMICH

Tlf. 1072 - Tórshavn

Verður sent um
alt landið

Er Loch Ness slangan verulig?

BRETSKIR VISINDAMENN HAVA GJORT KANNINGAR
VIÐ EKKOLODDI Í LOCH NESS-VATNINUM. TEIR SIGA
SEG HAVA FUNNIÐ »OKKURT«

Nú spókir aftur í Loch Ness-vatninum í Skotlandi. Tað er tann heimsgitna sjóslangan, ið enn einaferð tosað verður um. Tað hevur verið flestøllum kunnugt, at ongar av teim søgnum, ið gjøgnum árin hava verið sagdar um hesa góðu slangu hava havt nakað uppá seg, men nú kann tað knappliga tykjast eins og vit skulu fara so stillsliga fram, tá vit siga, at alt er lygn. Tveir bretskir visindamenn frá lærda háskúlanum í Birmingham hava nevniliga sett ser fyrri at kanna málið eitt sindur gjøllari, og tí hava teir í summar leitað alt vatnið ígjøgnum við einum ekkoloddi. Sjálva slangan hava teir onki sæð til, men siga teir, nú fyrsta frágreiðing teirra fyri kortum kom út, við ekkoloddið kundu teir, at eitt stórt skapils — um einar 25 metrar langt — svam runt niðri í vatninum við miklari ferð. Støddin forðar fyrri, at tað kann vera eitthvørt slag av fiski, og ætla teir báðir bretarnir at royndu at kanna, um tað veruliga skuldi verið okkurt satt um sjóslanguna í Loch Ness, og ikki alt bert funnið uppá fyrri at draga ferðafólk hagar. Tað fer to ívaleynt at verða ringt hjá teimum at kanna málið, tí Loch Ness er óføra djúpt.

Mangar hava søgurnar verið og onkuntið eru eisini bílot komin fram, ið sigast at skula hava verið Loch Ness slangan. Kanska er hon verulig til.

t.t.

TRIATISJEYNDI

FØROYSKI HAPPADRÁTTUR

Dráttarlisti

fyrí 1. drátt 20. februar 1969.

Hesi nummur hava vunnið:

1000 kr. 1490
500 kr. 880
200 kr. 45 - 294
100 kr. 14 - 47 - 67 - 107
117 - 136 - 254 - 278 - 296
308 - 353 - 380 - 390 - 400
491 - 590 - 621 - 653 - 668
680 - 682 - 683 - 688 - 710
733 - 866 - 872 - 887 - 898
937 - 982 - 985 - 993 - 995
1011 - 1083 - 1098 - 1127 - 1131
1150 - 1183 - 1223 - 1261 - 1264
1288 - 1339 - 1343 - 1375 - 1458
1465.

Vinningarnir verða útgoldnir beinanvegin við frádrátti av 10 pst. Vinnararnir verða bidnir um at venda ser til happadráttarsseljarar sínar.

Tórshavn, tann 20.2. 1969

FØROYA LANDSTYRI
(Happadrátturin)

STÓRA tókk øll somul, sum mintust meg tann 16.2.

Blíðar heilsur

Anna Djurhuus

Skula tit brúka bil

persónkoyring ella skúla-
koyring, so snarið tlf. 3456

Alexander Dalfoss

HALDIÐ SOSIALIN!
LESID SOSIALIN!
KEYPID SOSIALIN!
SOSIALURIN — altíð bestur!